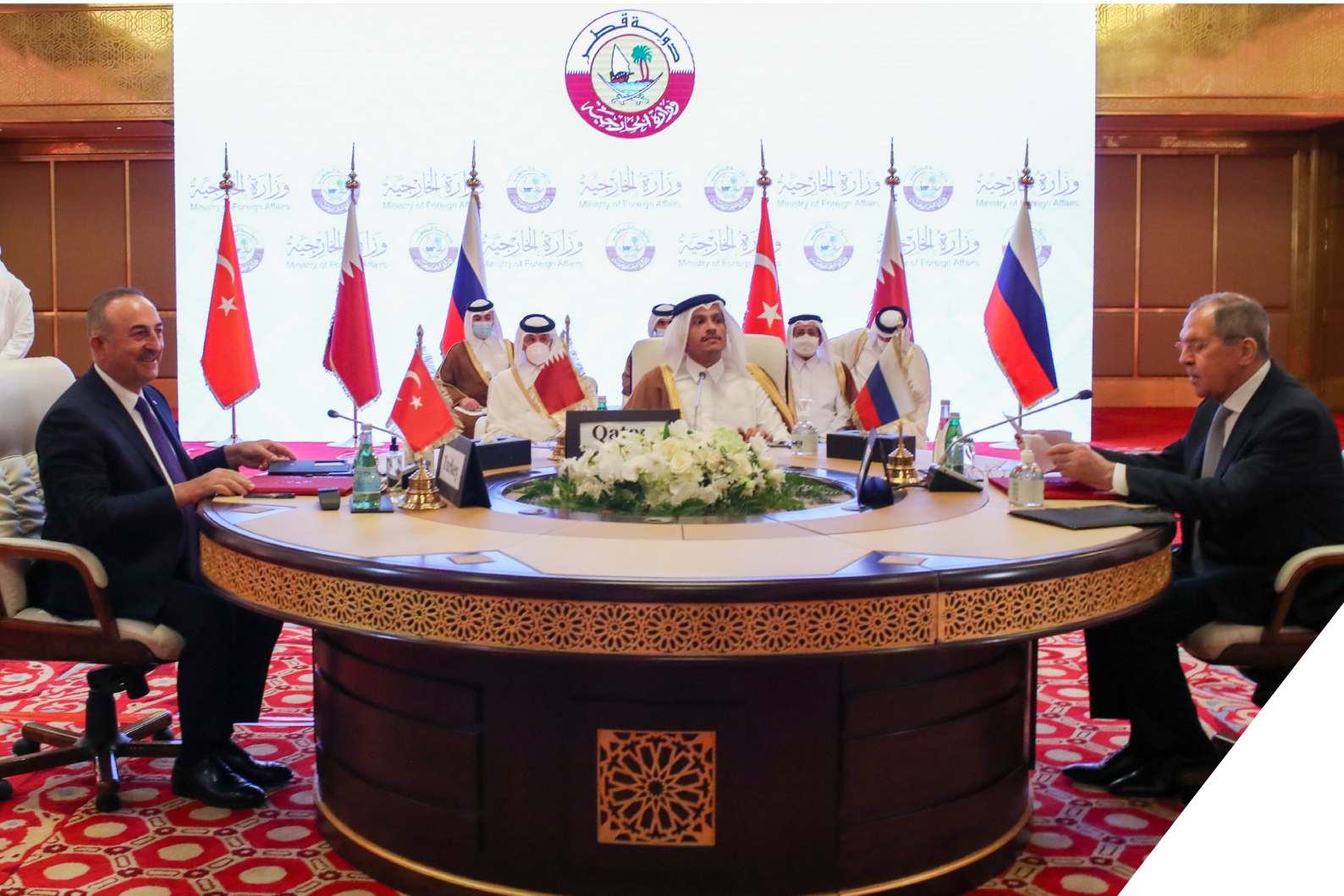

RUSYA VE KÖRFEZ: DİPLOMASİNİN REVİZYONU

LEONID M. ISSAEV

26 MART 2021

(Bu metin İngilizce orijinal versiyonundan tercüme edilmiştir.)

Rusların Suudi Arabistan Ziyareti

Rus Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov'un Körfez ziyareti, yeni ABD yönetimi ile başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ülkeleri arasındaki sıkıntılı döneme denk geldi. Önceki Başkan Donald Trump, görevi Demokrat Joseph Biden'a devrettiğinde Velihaht Prens Muhammed bin Selman'ın "altın çağı" da sona ermiş oldu. Donald Trump'ın başkanlığının sürdüğü dört yıl boyunca Suudi Velihaht Prens bölgesel konularda tamamen serbest hareket ediyordu. Ne Hanedan'ın Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı suikastında parmağı olması ne Suudi liderliğindeki koalisyonun Yemen'de neden olduğu insani felaket ne de Suudilerin bölgedeki gerilimi tırmandırması (ister İran'la ilişkiler isterse Katar'la olan çekişme olsun) ABD-Suudi ilişkilerinin revize edilmesine yol açtı. Önceki ABD yönetimi Muhammed bin Selman'ı Washington'ın Ortadoğu politikasının sütunlarından biri olarak görüyor ve bu nedenle Riyad'ın tüm maceralarına göz yumuyordu. Dahası, Trump 2017 yılındaki Riyad ziyareti sırasında Suudi öncülüğündeki Arap koalisyonunun Yemen'de sivilleri öldürdüğüne ilişkin onca rapor yayımlanırken¹ Suudi Arabistan'a 110 milyar dolarlık silah anlaşması biçiminde bir "müsamaha" gösterdi.²

Demokratların 2010'ların ikinci yarısında Amerikan Kongresi'nde benimsediği duruşlar ışığında Biden'ın kazanmasının Amerikan-Suudi ilişkilerinde bir revizyona neden olacağı kesinleşmişti. Nitekim Biden Şubat 2021 başlarında Suudi öncülüğündeki koalisyona verilen Amerikan desteğine son verdiklerini açıkladı.³ Bunu, Cemal Kaşıkçı suikastında Muhammed bin Selman'ın dahli olduğunu öne süren gizliliği kaldırılmış bir Amerikan istihbarat raporu izledi.⁴ Ardından Kral Selman'la yaptığı telefon görüşmesinde Joseph Biden ABD-Suudi ilişkilerinde "kuralların değiştiğini ve önemli değişiklikler açıklayacaklarını"⁵ söyledi.

Beklendiği üzere Washington ile Riyad arasındaki ilişkilerde keskin değişimler yaşanması Suudi Arabistan'a dış politika sözleşmelerini çeşitlendirmeye çalışmaktan başka seçenek bırakmıyor. Özellikle Lavrov'un Körfez ziyareti öncesinde Rusya Başbakanı Mikhail Mishustin savunma ve dışişleri bakanlıklarına Suudi Arabistan ile müzakereler yapıp askeri iş birliği konusunda hükümetler arası bir anlaşma imzalama talimatı verdi. Burada Rus silahlarının Suudi Arabistan'a teslimatına ilişkin hiçbir ciddi bahis olmadığını kaydetmek gerekir. Taslak belge özellikle anlaşma çerçevesinde Rusya ile Suudi Arabistan'ın askeri alandaki ortak menfaat konularında bilgi alışverişinde bulunacağını, terör ve korsanlıkla mücadelede iş

***Lavrov'un Körfez ziyareti öncesinde Rusya Başbakanı
Mikhail Mishustin savunma ve dışişleri bakanlıklarına Suudi
Arabistan ile müzakereler yapıp askeri iş birliği konusunda
hükümetler arası bir anlaşma imzalama talimatı verdi***

birliği yapacağını ve ortak askeri eğitim ve denizde kurtarma faaliyetleri alanlarında etkileşim içinde olacağını belirtiyor.⁶ Aynı zamanda Moskova ile Riyad arasında askeri iş birliği alanındaki diyalogun yoğunlaşması ve Suudi basınında Lavrov'un ziyareti sırasında Rus silahlarının tedariki konusunun gündeme geleceğinin belirtilmesi, Suudi Arabistan'ın Rusya gibi diğer aktörlerle iş birliğini güçlendirerek çok yönlü bir politikası olduğunu ABD'ye gösterme girişiminden başka bir şey değil.

Modern Görünümlü Eski Sorunlar

Rusya'nın dış politika çıkarları açısından bakıldığında eski müttefikler arasındaki uyuşmazlıklardan faydalanıp kendi bölgesel girişimlerini ilerletmeye çalışmamak çok anlamsız olurdu. Lavrov'un Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Katar liderleriyle görüşmelerinin gündemi tamamen yeni olan bir şey içermiyordu ama bölgenin yeni gerçeklikleri Rus girişimlerinin en azından kısmen hayata geçirilmesi için bir fırsat anlamına geliyordu.

Bu girişimlerin en önemlisi Rusya'nın 2019 yazında Rus diplomatları tarafından Körfez bölgesi için teklif edilen güvenlik konseptidir.⁷ Rus yönetimi Rusya'nın bölgeye ilişkin önemli kararların alım sürecine katılmasına olanak tanıyıp bu doğrultuda Moskova'ya çıkarlarının hesaba katıldığı garantisini verecek olan bir ortak güvenlik mekanizması teklif etti. Bu bağlamda Rusya, kararlarını daimi üyelik statüsüne sahip olduğu BM Güvenlik Konseyi ile koordine edeceği bir yapının kurulması ihtiyacını vurguluyor. Bu nedenle belge, "terörist hareketleri bastırmadaki ana rolün ilgili tüm güçlerin katılacağı terörle mücadele koalisyonuna verilip somut adımların BM Güvenlik Konseyi ile koordineli bir şekilde atılması gerektiğinin teklif edildiğini" belirtiyor.⁸ Dışişleri Bakanlığı uzun vadede kilit uluslararası aktörleri (Rusya, Çin, ABD, Hindistan ve AB)" içerecek bir yapı kurulmasını da teklif ediyor.⁹ Dolayısıyla Rusya Körfez'de böyle bir ortak güvenlik mekanizmasının kurulmasıyla (ve sadece kurulup kurulmadığıyla) sadece Moskova'nın yalnızlaştırılmasını önlemek için değil, aksine Rus yönetimine hem bölge ülkeleri hem de Batı ile diyalogunu sürdürme fırsatı da vereceği için ilgileniyor.

Rus yönetimi Rusya'nın bölgeye ilişkin önemli kararların alım sürecine katılmasına olanak tanıyıp bu doğrultuda Moskova'ya çıkarlarının hesaba katıldığı garantisini verecek olan bir ortak güvenlik mekanizması teklif etti

Rus-Körfez Güvenlik inisiyatifi zaten defalarca Rus-Körfez müzakerelerinin gündemine girmişti. En son bu BAE, Katar ve Suudi Arabistan dışişleri bakanlarının Moskova'ya yaptığı bir dizi ziyaret sırasında tartışılmıştı. Ancak önceki Amerikan yönetiminin¹⁰ Rus girişimini kesin bir dille reddetmesi başarı şansını sıfıra indirmişti. Dahası, Trump'ın Tahran'a karşı tavizsiz baskı stratejisi herhangi bir ortak güvenlik mekanizması kurmayı da anlamsız hâle getirmişti. Bu konuda ABD'nin Birleşmiş Milletler Temsilcisi Kelly Craft şunları kaydetmişti: "BM Güvenlik Konseyi İran'a hesap sormak için ihtiyaç duyduğu tüm araçlara sahiptir ve biz de basitçe bunu yapmaya karar vermek zorundayız."¹¹ Benzer duygular Abu Dabi ve Riyad'da da tamamen taşınyordu.

Ancak Moskova'nın inisiyatif maddelerinin en azından bazılarında ilerleme kaydetme şansı yeni Amerikan yönetiminin Riyad ile ilişkilerini revize etmekle kalmayıp Tahran ile yeniden diyalog kurarak Kapsamlı Ortak Eylem Planı (KOEP) ya da daha çok bilinen adıyla İran nükleer anlaşmasına dönme kararları nedeniyle önemli ölçüde arttı. Rus-Körfez Güvenlik inisiyatifinin bölgesel güvenliği temin edecek yeni bir mekanizma geliştirme ihtimali düşük ama zaten bu Rusya için azami bir hedef. Moskova için inisiyatifin Riyad ile Tahran ve Ortadoğu bölgesinde birbiriyle savaşan diğer aktörler arasında temasların kurulacağı bir platform olmayı başarması yeterli olacaktır.

Lavrov'un Körfez ziyareti sırasındaki diğer inisiyatifleri ABD'deki iktidar değişimi nedeniyle Ortadoğu'da oluşan jeopolitik boşluktan yararlanıp Rusya'yı bölgedeki çatışmalarda "dürüst arabulucu" olarak öne çıkarma girişimi olarak görünüyor. Diğer yandan Rusya özellikle Filistin-İsrail uzlaşısında inisiyatifi eline almaya çalışıyor. Donald Trump'ın etkin olarak lobiciliğini yaptığı "Yüzyılın Anlaşması'nın" Moskova'da oldukça olumsuz algılandığı aşikâr. Rusya Dışişleri Bakanlığı resmi temsilcisi Maria Zakharova "Yüzyılın Anlaşması Filistin-İsrail meselesinin çözümü için bir temel teşkil edemez çünkü Ortadoğu barış süreci için genel anlamda tanınan ve Güvenlik Konseyi ile BM Genel Kurulu kararları ile Arap Barış İniyatifi'nde sabitlenen uluslararası hukuk çerçevesinin ana unsurlarını hesaba katmıyor."¹² ifadelerinde bulunmuştu.

Moskova'nın inisiyatif maddelerinin en azından bazılarında ilerleme kaydetme şansı yeni Amerikan yönetiminin Riyad ile ilişkilerini revize etmekle kalmayıp Tahran ile yeniden diyalog kurarak Kapsamlı Ortak Eylem Planı (KOEP) ya da daha çok bilinen adıyla İran nükleer anlaşmasına dönme kararları nedeniyle önemli ölçüde arttı

Biden iktidara geldikten sonra "Yüzyılın Anlaşması'nın" gündemde kalma şansı hızla yok oldu. ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken İsrail Dışişleri Bakanı Gabi Ashkenazi ile görüşmesi sırasında "Biden yönetiminin iki devletli çözüme dair inancının İsrail'in yaşanılabilir ve demokratik bir Filistin devleti ile yan yana barış içinde yaşayan demokratik bir Yahudi devleti olarak geleceğini temin etmenin en iyi yolu"¹³ olduğunu vurguladı. Rusya içinse bu iyiye işaret çünkü Moskova da son yıllarda Washington'a itiraz ederek "iki devletli" çözümde ısrar ediyordu. Mevcut şartlar altında Rus yönetimi Ortadoğu uzlaşısında kendisini önemli bir aktör olarak ilan etme ve Moskova'da Arap İnisiyatifi'nin yazarı olan Suudi Arabistan'ın da katılımıyla 4 + 2 + 2 formatında ("Ortadoğu Dörtlüsü" ülkeleri, Mısır ve Ürdün ve "İbrahim Anlaşmaları'nı" imzalayan BAE ve Bahreyn) bir toplantı düzenleme konusunda yeterince fırsata sahip.

Fakat Moskova'daki görüşmelerin bölgedeki en eski çatışmayı sonlandırma ihtimalinin çok düşük olduğunu belirtmek gerekir. Donald Trump'ın çatışmayı (Filistinliler için kabul edilemez olan şartlarda bile olsa) çözme konusunda şansı çok daha yüksekti çünkü "Yüzyılın Anlaşması" sadece kayda değer derecede daha fazla kaynakla değil aynı zamanda bölgedeki aktörler üzerinde nüfuz icra etme kabiliyetiyle de destekleniyordu. Moskova yeni bir inisiyatife sponsor olmak için ne yeterli kaynağa ne de Ortadoğu'daki ortakları üzerinde yeterli tesir gücüne sahip. Fakat bu durumda Rusya, Filistin-İsrail sorununu çözmekten ziyade Ortadoğu uzlaşısına müdahil olan kilit güçlerden biri olma konumunu sürdürmekle ilgileniyor. Bu da Moskova'nın geçen on yıllarda soruna ilişkin "iki devletlilik" ve "toprak karşılığında barış" ilkelerine dayanan ve değişmeyen pozisyonunu açıklıyor. Başka bir deyişle İsrail'in planları doğrultusunda başka uzlaşma temellerinin tanınması Rusya için çifte kayıp anlamına gelecektir. Birincisi, ilkelerden uzaklaşmak Moskova'nın hâlihazırda zaten azalmış olan Arap ve Müslüman dünyasındaki güvenini kesin bir şekilde zedeleyecektir. İkincisi, "ilkesiz" bir çözüm "daha güçlü taraf olan İsrail'in ve stratejik müttefiki ABD'nin sözünün geçerli olacağı ve çok da uzak olmayan bir gelecekte daha derin ve daha yıkıcı bir çatışmanın tohumlarını atacağı anlamına gelecektir."¹⁴

Yeni Üçgen: Rusya, Türkiye ve Katar

Sergei Lavrov'un Körfez ziyareti sırasında önerdiği inisiyatiflerin çoğunun (Körfez'de güvenlik, Filistin hakkında bir konferans, KOEP'nin canlandırılması konularındaki) uygulanabilirliği henüz test edilmiş değil. Ancak Lavrov'un pratik sonuçlar sağlamak bakımından en verimli toplantısı 11 Mart 2021'de Doha'da Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve Katar Emiri Temim el-Sani ile yaptığı ve Suriye çatışmasını çözmek amacıyla "üçlü ittifakın" kuruluşuyla sonuçlanan görüşmesiydi.¹⁵

Suriye konusu da Lavrov'un BAE ve Suudi Arabistan liderleriyle yaptığı görüşmelerin ana temasıydı ama hiçbir somut sonuç elde edilemedi. Fakat bu şaşırtıcı gelmemeli. Rusya-BAE ilişkileri giderek gelişirken ne Abu Dabi ne de Moskova ilişkilerini bölgesel konulardaki çelişkilerinin yükü altına sokmak istiyor. Dışişleri bakanları düzeyindeki son görüşmeler BAE'nin retoriğindeki benzerliği (örneğin Suriye'nin Arap Ligi'ne dönüşü için yapılan çağrılar ve Suriye üzerindeki yaptırımların kınanması) Rusya'ya göstermiş oldu.¹⁶ Ancak BAE'nin bölgede gerçek bir siyasi ağırlığının olmaması bu pozisyonlarının Suriye senaryosunda hiçbir şey değiştirmedeği anlamına geliyordu. Abu Dabi ile Şam arasındaki ilişkilerin düzeltilmesi bile Körfez'den Suriye'nin yeniden inşası için finansman akımına ivme kazandırmadı. Dahası Suriye'deki bireyler üzerinde yaptırım ve Suriye ile ticaret yapan tüm ülkelere ikincil yaptırımlar olacağını ilan eden ve 2020 yazında yürürlüğe geçen "Sezar" yasası Suriye'de Emirlikler yatırımlarına yönelik ümitleri tamamen yok etti.

Suriye konusundaki Rus-Suudi diyalogu da etkisiz kaldı. Birincisi, 2010'ların ikinci yarısındaki Rus-Suudi yakınlaşmasının başarısının nedeni büyük ölçüde tarafların sorunlu konuları (Suriye dahil) görmezden gelip sadece iki tarafın da benzer görüşler sergilediği konulara odaklanmaya çalışmasıydı. İkincisi, Suriye konusu Suudi Arabistan için diğer Körfez monarşilerine kıyasla çok daha köklü bir önem arz ediyor. Bu yüzden mesela Moskova ile Riyad son birkaç yılda Suriye'nin Arap Ligi üyeliğinin geri verilmesi için bir anlaşmaya varamadı. Rusya için bu, Sezar Yasası'nın dayattığı şartlar altında insani yardım ve Suriye'nin yeniden inşası için kaynak bulma açısından artık köklü bir öneme sahip.

Lavrov'un pratik sonuçlar sağlamak bakımından en verimli toplantısı 11 Mart 2021'de Doha'da Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve Katar Emiri Temim el-Sani ile yaptığı ve Suriye çatışmasını çözmek amacıyla "üçlü ittifakın" kuruluşuyla sonuçlanan görüşmesiydi.

Ancak bu konuda verecekleri bir taviz fiilen Suriye rejimiyle ilgili eski duruşlarını terk edip Beşşar Esed'i muzaffer kabul etmek anlamına gelecektir. Bu durum bölgesel liderlik iddialarını gizlemeyen bir Riyad için söylemsel bazı maliyetler ihtiva ediyor. Üçüncüsü, son yıllarda Suudi Arabistan sahadaki durum üzerindeki tüm ciddi nüfuzunu kaybetti ki bu da Suriye konusundaki Rus-Suudi diyalogunun kalitesini etkiliyor.

Bu bağlamda Rusya, Katar ve Türkiye'nin Doha ittifakı yukarıda sayılan tüm dezavantajlardan büyük ölçüde uzak. Bir yandan Katar insani yardım yapıp Suriye'nin altyapısını onarmak için yeterli mali kaynaklara sahip. Öte yandan Türkiye Suriye çatışmasına doğrudan müdahil olup Suriyeli bazı muhalif gruplar üzerinde nüfuza sahip ve "sahadaki" durumu kontrol altında tutuyor.

Yeni bir müzakere formatının kurulması yeni üçlünün Suriye krizini çözebileceği anlamına gelmiyor. Suriye sorununu çözmeye yönelik diğer birçok girişim gibi bu da uygulamaya konulamayabilir. Fakat Astana formatının kendini resmen tükettiğini hesaba katarsak yeni bir müzakere platformunun kurulması zaten uzun süredir öneriliyordu.

Üstelik bu yeni "üçlü ittifakın" bileşimi ilk bakışta oldukça mantıklı görünüyor. Öncelikle ittifak, çabaları bölgedeki gerilimin azaltılmasını mümkün kılan ve İran veya Suudi Arabistan'a kıyasla uzlaşmaya çok daha eğilimli olduklarını gösteren Rusya ve Türkiye'yi kapsıyor. Mesela İdlib veya Kuzeydoğu Suriye konusundaki son anlaşmalar Astana çerçevesinde değil Rus-Türk anlaşmaları sayesinde imzalandı. Yalnızlaştırıldığı süreçte Türkiye ile çok yakınlaşan ama İran'la normal ilişkilerini de hâlâ sürdüren ve böylece İran, Türkiye ve Körfez ülkeleri arasında potansiyel bir arabulucu olan Katar da bu ikiliyi tamamlıyor.¹⁷

Dolayısıyla yeni "Suriye üçgeninin" genel anlamda bu ülkelerin her birinin çıkarlarını birleştirdiği söylenebilir. Katar için bu, kendisini bir kez daha önemli bir bölgesel aktör olarak ilan edip dış politika varlıklarından faydalanma fırsatı sunuyor. Türkiye açısından

Yeni üçgen Astana'nın yerini almayacaktır. Ancak Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın Suriye gündeminin özellikle de yeniden inşa veya insani konularla ilişkili kısmını üstlenme girişimi olarak görülebilir

ise hiç kuşkusuz İran ve Suriye rejimi temsilcilerinin seslerinin giderek yükseldiği Astana'dan çok daha rahat bir format. İran'ın Suriye'deki yayılması Tahran'ın tavizsiz duruşuyla birleşince bu durum Rusya için de bir yük oluşturuyor. Ancak bu, Rusya Dışişleri Bakanlığı için de kendi müzakere platformunu kurma fırsatı. Gerçekten de Suriye konusunda çeşitli Rus karar alma merkezleri arasındaki rekabet açısından bakıldığında Astana aslında Lavrov'un biriminin nüfuz alanının dışında kalıyor çünkü Rusya orada Başkan'ın özel temsilcisi Alexander Lavrentiev tarafından temsil ediliyor. Bu nedenle yeni üçgen Astana'nın yerini almayacaktır. Ancak Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın Suriye gündeminin özellikle de yeniden inşa veya insani konularla ilişkili kısmını üstlenme girişimi olarak görülebilir.

Referanslar

- 1- Örneğin bkz. Yemen war: UN 'to list Saudi coalition for killing children', *BBC*, 4 Ekim 2017- <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41501672>; Yemen. Events of 2016, *Human Rights Watch*- <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/yemen>
- 2- US, Saudi Arabia sign \$110 bln arms deal to support Riyadh's defense needs, *Alarabiya News*, 20 Mayıs 2017- <https://english.alarabiya.net/business/economy/2017/05/20/US-Saudi-Arabia-sign-110-bln-arms-deal-to-support-Riyadh-s-defense-needs>
- 3- Biden ends support for Saudi's Yemen war in foreign policy shift, *Al Jazeera*, 4 Şubat 2021- <https://www.aljazeera.com/news/2021/2/4/biden-to-announce-a-special-envoy-for-yemen>
- 4- Gardner F. Jamal Khashoggi: How intelligence report could dent US-Saudi ties for years, *BBC*, 26 Şubat 2021- <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-56206325>
- 5- Biden says he told Saudi king he will hold them accountable for rights abuses- Univision interview, *Reuters*, 27 Şubat 2021- <https://www.reuters.com/article/usa-saudi-khashoggi-biden-interview-int-i-dUSKBN2ARooV>
- 6- «Rusya Federasyonu Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti arasında askeri işbirliğine ilişkin bir anlaşma imzalanması hakkındaki» 423-p Sayılı Rusya Federasyonu Hükümet Kararnamesi, *Yasal Bilgiler Resmi Portalı* - <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202102220021>
- 7- Rusya'nın Körfez bölgesi için güvenlik konsepti, *Rusya Dışişleri Bakanlığı*, 23 Temmuz 2019- https://www.mid.ru/rossijskaa-koncepcia-kollektivnoj-bezopasnosti-v-zone-persidskogo-zaliva/-/asset_publisher/2lVdNGBn6g2B/content/id/3733575
- 8- A.g.e.
- 9- A.g.e.
- 10- US rejects Russia proposal on Gulf security mechanism, *Middle East Monitor*, 22 Ekim 2020- <https://www.middleeastmonitor.com/20201022-us-rejects-russia-proposal-on-gulf-security-mechanism/>
- 11- A.g.e.
- 12- Mesela bkz. Rusya Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Maria Zakharova'nın basın Ortadoğu'daki uzlaşma durumu hakkındaki sorusuna cevabı, Rusya Dışişleri Bakanlığı, 13 Şubat 2020- https://www.mid.ru/foreign_policy/international_safety/regprla/-/asset_publisher/YCxFJnKuD1W/content/id/4039917
- 13- Hanania R. Blinken affirms US support for 2-state solution, *Arab News*, 23 Şubat 2021- <https://www.arabnews.com/node/1814071/middle-east>
- 14- Vasiliev A. *Russia's Middle East Policy: From Lenin to Putin*. Routledge, 2018.
- 15- Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un üçlü toplantının ardından Türk Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile Katar Dışişleri Bakanı Muhammed bin Abdurrahman el-Sani ile yaptığı ortak basın toplantısındaki açıklamaları ve basının sorularına yanıtları, Rusya Dışişleri Bakanlığı, 11 Mart 2021- https://www.mid.ru/ru/vizity-ministra/-/asset_publisher/ICoYBGcCUgTR/content/id/4616426?p_p_id=101_INSTANCE_ICoYBGcCUgTR&_101_INSTANCE_ICoYBGcCUgTR_languageId=en_GB
- 16- Belenkaya M. V OAE Sergeya Lavrova Ozhidal Dazhe Livan, *Kommersant*, 40. s. 6.
- 17- Örneğin bkz. Shumilin A. "Petlya Lavrova" nad Persidskim zalivom. MID Rossii kapitaliziruyet oshibki Baydena, *Nezavisimaya Gazeta*, 14 Şubat 2021- https://www.ng.ru/dipkurer/2021-03-14/9_8101_mistakes.html

YAZAR HAKKINDA

Leonid M. Issaev Siyasal Bilimler alanında doktora derecesine sahiptir. National Research University Higher School of Economics – Saint Petersburg’da Asya ve Afrika Çalışmaları Bölümünde Doçent olarak görev yapmaktadır. Kendisi National Research University Higher School of Economics’de Sosyo-politik İstikrarsızlaşma Risk Gözlem Laboratuvarının Başkan Yardımcısı olup Rus Bilimler Akademisi bünyesindeki Afrika Çalışmaları Enstitüsü’nde kıdemli araştırmacı olarak çalışmaktadır. Issaev, Rus Siyasal Bilimler Derneği Bilimsel Konseyi ile Rus Sosyoloji Topluluğu’nun bir üyesidir. İslam siyaset felsefesi ile Arap Dünyası siyasal sistemleri ve siyasal süreçleri üzerine dersler vermektedir.

AL SHARQ STRATEJİK DÜŞÜNCE KURULUŞU HAKKINDA

Al Sharq Stratejik Düşünce Kuruluşu, demokratik katılım, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog ve sosyal adalet ideallerini teşvik etmekte amaçıyla, tarafsız ve titiz bir yaklaşımla araştırma yapmayı üstlenen bir düşünce kuruluşudur.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6
No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul / Türkiye
Telefon: +90 212 603 18 15
Faks: +90-212-603 1665
E-posta: info@sharqforum.org

research.sharqforum.org

SharqStrategic

الشرق
للأبحاث الاستراتيجية

AL SHARQ
STRATEGIC
RESEARCH